

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Pfv.IV.22.509/2017/6.

A tanács tagjai:

Dr. Baka András a tanács elnöke
Dr. Pataki Árpád előadó bíró
Dr. Kovács Zsuzsanna bíró

A felperes:

A felperes képviselője:

Dr. Sáhly Erzsébet ügyvéd

Az alperesek:

I. rendű
II. rendű

Az alperesek képviselői:

Dr. Poór Rita ügyvéd I. rendűért
Dr. Bóna Zsuzsanna ügyvéd

A per tárgya:

Kártérítés

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

a II. r. alperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Debreceni Törvényszék 1.Pf.20.695/2017/6.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Püspökladányi Járásbíróság 3.p.20.258/2015/61.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet a felülvizsgálati kérelemben érintett részében hatályában fenntartja.

Kötelezi a II. r. rendű alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 38.100 (harmincnolcezer-egyszáz) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

A le nem rótt 150.000 (százötvenezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] 2014. június 7-én a hajnali órákban a .. tulajdonát képező .. forgalmi rendszámú BMW 335 típusú személygépkocsi a .. utcáról sebességet nem csökkentve balra nagy ívben akart kanyarodni a .. utcára merőleges .. utcára, de a sebesség nem megfelelő megválasztása miatt az úttestről lesodródott és becsapódott a felperes tulajdonát képező .. szám alatti ingatlan kerítésébe. Eltörte a gázvezetékét, majd ezt követően a ház falának ütközött, és a gázvezetékből kiömlő földgáz belobbant, mind a gépjármű, mind a ház kigyulladt. A .. tulajdonát képező gépjárművet a fia vezette, aki az ütközést követően a helyszínről ismeretlen helyre távozott.
- [2] Az esemény idején a lakásban a felperes felesége, fia, menyee, valamint öt- és egyéves unokái tartózkodtak, akik az éjszaka folyamán hatalmas csattanásra ébredtek, és észlelték a ház kigyulladását, kimenekültek az épületből. A .. szám alatt ingatlan a felperes tulajdonát képezte, ezen cím alatt született. A tűzeseménykor sem a felperes, sem családtagjai a házból semmilyen ingóságot kihozni nem tudtak, pizsamában kényszerültek menekülni az utcára, ahol kb. 3 órát váraakoztak a tűz eloltására.. Az ingatlanon lévő úgynevezett alsó épület épen maradt, a tűz elhárításakor a felperes és családtagjai odamentek, onnan próbáltak néhány dolgot oda menteni, illetve ruhához jutni. A káreseményt követően ebben az alsó épületben lakott a felperes és felesége, amely eredetileg a felperes szüleinek a háza volt, amelyet a felperes garázssá alakított át. A garázs egyetlen helyiségből állt, egyetlen ajtó volt rajta. Ide helyeztek el két ágyat, majd ezt követően hetekig itt éltek. Ebben a helyiségben áram ugyan volt, de víz és fűtés nem, a mosást az udvaron tudták megoldani. Ezen az épületen ablak nem volt, egyedül az ajtón volt egy 60x25 cm-es ablak. A család úgy tervezte, hogy a felperes fia és annak családja még jó ideig együtt fog élni a felperessel és házastársával, de a káreseményt követően a felperes fia és családja kénytelen volt elköltözni.
- [3] A felperes és felesége 2014. szeptember végéig lakott a garázsban, ezt követően tudtak visszaköltözni a nagy házba, mert addigra felújítottak egy szobát, illetve használni tudták a fürdőszobát és a mellékhelyiséget, valamint a konyhát. A többi szoba is helyre lett állítva, ki volt festve, de a felperes a perindításig bebútorozni azokat nem tudta, mert nem volt rá anyagi lehetősége. A fűtést úgy tudták megoldani, hogy a fürdőszobában lévő kandallót begyújtották, és a helyiségeket összenyitották. A házon kívül megsérült a kerítés, illetve nyolc darab fenyőfa is kigyulladt.
- [4] A felperesnek a káresemény miatt egész addigi életvitele, életkörülményei átalakultak, élete felborult. A kialakult helyzetben sokat idegeskedett, nyugtalanság, zaklatottság fordult

elő nála, pszichikailag veszteségélményénél mélyen megtapadt, problémájára beszűkült, az adott helyzettől elvonatkoztatni, a távoli jövőhöz pozitívan, rugalmasan viszonyulni nem tud. A házban nagy arányú építési munkákat kellett végezni, korábbi berendezései tárgyai alapvetően megsemmisültek, csillárok, függönyök megsemmisültek. Az ingatlanban bokáig állt a víz az oltás után, ezért a bútorok nagy részét nem lehetett megmenteni, számos ingóság, könyv, terítő, valamint használati tárgyak megsemmisültek. A felperes a káresemény kapcsán lelkiileg és anyagilag tönkrement, az egész családot megviselte az esemény.

- [5] Az I. rendű alperes a károkozó felelősségbiztosítója a káreseményt követően hónapokon keresztül nem rendezte a felperes kárát, ezért a felperes a .. fordult. A megkeresett szerv megállapította, hogy az I. rendű alperes többszörösen megsértette a jogszabályban előírt kötelezettségeit, amely miatt 800.000 forint fogyasztóvédelmi bírságot szabtak ki az I. rendű alperessel szemben. Az I. rendű alperes az épület vonatkozásában 2014. november 12-én fizetett ki 3.268.868 forintot, az ingóságok vonatkozásában 1.044.350 forintot, míg egyszeri mentési és takarítási költségként 70.000 forintot utalt ki a felperesnek. Ezt követően többszöri sürgetés ellenére nem fizetett ki további összegeket.

A felperes keresete és az alperesek ellenkérelme

- [6] A felperes keresetében kérte, hogy a bíróság kötelezze az I. vagy II. rendű alperest, hogy fizessen meg részére mindösszesen 5.791.338 forint tőkét és ennek törvényes mértékű kamatát, valamint 508.728 forint + ÁFA ügyvédi munkadíjat.
- [7] Az I. rendű alperes a káresemény megtörténtét nem vitatta, és azt sem vitatta, hogy a kárt okozó gépjármű üzemben tartójának a felelősségbiztosítója. A felperes által becsatolt előzetes bizonyítási eljárás során készült szakértői véleményt nem fogadta el, illetve a felperesi kárösszeg mértékét és a felperes által 2.000.000 forintban megjelölt sérelemdíjat is teljes mértékben vitatta. Vitatta továbbá a közjegyzői eljárás szükségességét, így ennek okán a közjegyzői eljárási munkadíjat és az ott felmerült szakértői díjat is.
- [8] A II. rendű alperes sem vitatta a felperes által előadott káresemény megtörténtét, az I. rendű alpereshez hasonlóan ő is a kár mértékét, továbbá a felperesnek a sérelemdíjra való jogosultságát vitatta. Indítványozta, hogy a 2014. november 12-én átutalt 4.383.218 forint kártérítési összeget a bíróság számítsa be a megállapítandó kárösszegbe.

Az első- és másodfokú ítélet

- [9] Az elsőfokú bíróság kötelezte az I. rendű alperest - az I. rendű alperes bármilyen oknál fogva történő nem teljesítése esetén a II. rendű alperest -, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek

5.791.338 forintot és ezen összeg után 2014. június 7. napjától számított késedelmi kamatát, továbbá 367.750 forint perköltséget. Kötelezte továbbá az I. rendű alperest - az I. rendű alperes bármilyen oknál fogva történő nem teljesítése esetén a II. rendű alperest -, hogy fizessen meg a Debreceni Törvényszék Gazdasági Hivatalának felhívására 877.879 forint eljárási illetéket, illetve szakértői költségeket magába foglaló perköltséget.

- [10] A fizetendő kártérítési összegben belül 2.000.000 forintban határozta meg a sérelemdíj nagyságát. Ennek meghatározásánál figyelembe vette, hogy az I. rendű alperes kifizetést több mint négy hónappal a káresemény után teljesített, annak ellenére, hogy a felperes és családjának az otthona égett le, éltek így, illetve hónapokig nyomorogva, embertelen körülmények között voltak kénytelenek élni, és a család kettészakadt.
- [11] A beszerzett szakvéleményre figyelemmel az épület újjáépítésével kapcsolatos költséget az elsőfokú bíróság 7.334.843 forintban állapította meg, ebből levonásba helyezte az épület károk kapcsán kifizetett összeget, így a fennmaradó összeg 3.691.138 forint volt. Az elsőfokú bíróság megalapozottnak találta a peres eljárást megelőzően igénybe vett közjegyzői eljárás során kirendelt szakértő költségeit, illetve a közjegyzői eljárás egyéb költségeit, hiszen az előzetes bizonyítás adott esetben lehetőséget adott volna a peres eljárás elkerülésére.
- [12] Az I. és II. rendű alperes fellebbezése és a felperes csatlakozó fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintette, fellebbezett részét részben megváltoztatta, és arra kötelezte az alpereseket, hogy a 347.500 forint meg nem fizetett illetéket az adóhatóság felhívására fizessék meg, míg az állam által előlegezett 532.379 forintot a Debreceni Törvényszék Gazdasági Hivatalának felhívására fizessék meg. Kötelezte az I. rendű alperest, hogy 38.100 forint, illetve a II. rendű alperest, hogy 44.450 forint fellebbezési eljárási költséget fizessenek meg a felperesnek. Megállapította, hogy a le nem rótt 216.000 forint meg nem fizetett fellebbezési eljárási illetéket az állam viseli.
- [13] A másodfokú bíróság a tényállást kiegészítette azzal, hogy az I. rendű alperes működési engedélyét a román állami pénzügyi felügyelet visszavonta, és kezdeményezte a biztosító felszámolását, továbbá az illetékes bukaresti bíróság 2015. december 3-án elrendelte az .. felszámolását. Pontosította a tényállást annyiban, hogy a felperes szülőháza a kárt nem szenvedett „alsó” épület volt, ahová a felperes a káresemény után kénytelen volt feleségével beköltözni. A másodfokú bíróság a felperes megsértett személyiségi jogát az élet, testi épség és egészség megsértésében határozta meg, illetve a magánélet, illetve a magánlakás megsértésében. Rögzítette, hogy az életveszélyt okozó baleseti helyzet sértette a felperes egészséghez és testi épséghez fűződő jogát, a káresemény folytán nála keletkezett, a jelenben enyhe mértékben megállapítható lelkiállapotbeli következmények a lelki egészséghez fűződő jog

sérelmével jártak. Kiemelte, hogy a lakás és az abban tárolt ingóságok egy váratlanul fellépő, riadalmat, a kiszolgáltatottság és a tehetetlenség megalázó érzését keltő esemény folytán a felperes szeme láttára sérültek meg vagy pusztultak el, ez pedig a magánlakás és a magánélet sérthetetlenségéhez való személyiségi jogot, továbbá az emberi méltóság megsértését is jelentették. A felperes fiának, menyének és unokáinak a tervezett időponthoz képest korábban történő elköltöztetése a magánélethez való jog sérelmének volt megfeleltethető a jogerős ítélet szerint. A felperesnek és házastársának a korábbi életviszonyaikhoz képest jelentősen hátrányosabb, méltatlan körülmények között kellett élniük 2014 szeptemberében oly módon, hogy egy korábban nem lakás célját szolgáló épületben a tisztálkodás, a mosás korábbi kényelmes lehetőségeitől megfosztva kellett élniük, és ez sértette emberi méltóságához való jogukat.

- [14] Mindezekre figyelemmel a jogerős ítélet úgy ítélte meg, hogy a súlyos sérelmekhez képest az elsőfokú bíróság által megállapított 2.000.000 forintos sérelemdíj nem volt eltúlzott nagyságú. A sérelemdíj indokai közül a másodfokú bíróság mellőzte a fogyasztóvédelmi eljárás eseményeit, mert az nem volt okozati összefüggésben a személyiségi jogok sérelmével. Egyidejűleg ugyanakkor fokozottan értékelte a károkozó magatartással súlyosan jogsértő jellegét, károkozó személy felelőtlen, veszélyeztető magatartását a káresemény helyszínéről történő azonnali távozását, a kárenyhítés teljes elmulasztását. Értékelte továbbá az eseménynek a sértettre és környezetére gyakorolt hatását, felperesben, hozzátartozóiban nyilvánvalóan az eseménnyel okozati összefüggésben kialakuló riadalmat, traumát.
- [15] A fellebbezésben foglaltakra figyelemmel a jogerős ítélet kihangsúlyozta azt, hogy nem lehet a felperes terhére értékelni önmagában azt a körülményt, hogy a pszichikai károk enyhítése érdekében nem fordult pszichológushoz. Nem volt arra adat, hogy akár a háziorvosa, akár más szakértő ajánlotta volna a pszichológiai kezelést, amitől a felperes alaptalanul elzárkózott volna. Ugyanakkor megállapíthatónak találta, hogy a káreseményt követően a felperes családtagjai segítségével tevékenyen hozzájárított a károk helyreállításához, a sérelmeiből eredő lelki terhek feldolgozásához. Összességében megállapította, hogy a felperes terhére a kárenyhítési kötelezettség sérelemdíj összegének meghatározása során értékelhető elmulasztását megállapítani nem lehetett.
- [16] Nem találta megalapozottnak azt az alperesi érvelést sem a jogerős ítélet, hogy a felperes káron szerzés tilalmába ütköző igényt terjesztett elő. Kiemelte, hogy nyilvánvalóan nem várható el, hogy egy épületet évtizedekkel ezelőtti anyagok és műszaki megoldások felhasználásával állítsák helyre vagy újítsák fel. A helyreállítás eredményeként adódó kedvezőbb műszaki állapot folytán a károsult csak abban az esetben tesz szert vagyoni előnyre a bírói gyakorlat szerint, amennyiben a helyreállítási munkák eredményeként az

ingatlanban forgalmi érték növekedés következik be, ez azonban beszerzett szakértői vélemény szerint nem következett be. .. szakvéleménye rögzítette, hogy káresemény előtti forgalmi érték megegyezik a jelenlegivel, mert területgyarapodás nem következett be, komfort- illetve energetikai fokozatban megnyilvánuló épületszerkezeti változás nem történt.

- [17] A jogerős ítélet rögzítette, hogy az I. rendű alperesi felelősségbiztosító közvetlen felelőssége a 2009. évi LXII. törvény 28. § (2) bekezdése, a II. rendű alperesnek, mint a kártalanítási számla és a kártalanítási alap kezelőjének mögöttes felelőssége pedig ugyanezen törvény 36. § (6a) és (6b) bekezdésein alapul.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [18] A jogerős ítélet ellen a II. rendű alperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben kérte a jogerős ítéletnek a sérelemdíj jogcím vonatkozásában történő részbeni hatályon kívül helyezését, és a sérelemdíj megfizetésére kötelező rendelkezés tekintetében új határozat hozatalát azzal, hogy a sérelemdíj mértékét a Kúria 500.000 forintban állapítsa meg. Kérelmének indokaként előadta, hogy a baleset következtében a felperes testileg nem sérült meg. Nem vitatta, hogy a baleset során a felperest váratlanul és hirtelen ijedtség és riadalom érte, amely a tehetetlenség és kiszolgáltatottság érzését kelthette, de álláspontja szerint a joggyakorlat értelmében a természetszerűleg bekövetkezett ijedtség önmagában nem vagyoni kártérítési igényt nem alapoz meg. Hivatkozott arra is, hogy az igazságügyi pszichológus szakértő véleménye a mindennapi életvitelnek csupán enyhe mértékű korlátozottságát állapította meg a felperesnél, lényeges jövőbeli javulás valószínűsége nélkül.
- [19] A felülvizsgálati kérelem azt önmagában ugyancsak nem vitatta, hogy a károkozás után a felperesnek időlegesen sérült a magánlakás és a magánélet sérthetetlenségéhez való joga, mert három és fél hónapon keresztül lényegesen rosszabb körülmények között kellett élnie feleségével, illetve fia családjával a tervezettnél hamarabb kényszerült elköltözni. A II. rendű alperes szerint a sérelemdíj összegénél figyelembe kellett volna venni azt, hogy az épület helyreállítása után az épület kedvezőbb műszaki állapotba került, a jobb állagú épületnél később válik szükségessé a felújítás, jobb a nyílászárók hőszigetelése, szebb és korszerűbb dolgokat építettek be a korábbiaknál, vagyis a lakhatási körülmények szempontjából lényegesen kedvezőbb helyzetbe került a felperes a károsodást megelőző állapotnál. A II. rendű alperes szerint tehát a magasabb színvonalú, jobb lakhatási körülmények kompenzálják az őt ért korábbi, a magánlakás és magánélet sérthetetlenségéből eredeztethető személyiségi jogsérelmet, mintegy „kioltják” egymást.
- [20] A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte. Kiemelte, hogy a II. rendű alperes a jogerős ítélet mérlegelését támadja, amire alapvetően a

felülvizsgálati eljárásban nincs lehetőség. Megjegyezte azt is, hogy a felperes és családja életét az mentette meg, hogy a közúti járműellenőrzést végző rendőrök észlelték a balesetet és annak következményeit, és nagyon hamar segítségükre... Az ellenkérelem tartalmazta azt is, hogy a jogerős ítélet helyesen értékelte azt, hogy a teljes lakás gyakorlatilag megsemmisült, abban tárolt ingóságok a felperes szeme láttára sérültek meg, illetve pusztultak el megrázó körülmények között, többszörös személyiségi jogi sérelem következett be.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [21] A Kúria a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.
- [22] A Pp. 275. § (1) bekezdése értelmében a felülvizsgálati eljárásban bizonyítás felvételének helye nincs. A Kúria a felülvizsgálati kérelem során a rendelkezésre álló iratok alapján dönt. A (2) bekezdés értelmében a Kúria a jogerős határozatot csak a felülvizsgálati kérelem és a csatlakozó felülvizsgálati kérelem korlátai között vizsgálhatja felül. A felülvizsgálati eljárásban általánosan érvényesül a felülmérlegelés tilalma. Ez azt jelenti, hogy nincs helye a bizonyítékok ismételt egybevetésének és értékelésének. Ez alól kivételt csak az jelent, ha a korábbi értékelés kirívóan okszerűtlen, vagy nyilvánvalóan ellentétes a véleményalkotás elemi szabályaival. A jelen esetben a Kúria ilyen körülményt egyáltalán nem észlelt.
- [23] A káresemény időpontjára figyelemmel a konkrét ügyben az új Ptk. rendelkezéseit kellett alkalmazni. A 2:42. § (2) bekezdése értelmében az emberi méltóságot és az abból fakadó személyiségi jogokat mindenki köteles tiszteletben tartani. A személyiségi jogok e törvény védelme alatt állnak. A 2:43. § a) pontja szerint a személyiségi jogok megsértését jelenti különösen az élet, a testi épség és az egészség megsértése, a b) pont szerint pedig a magánélet és a magánlakás megsértése is.
- [24] A jogerős ítélet teljesen helytállóan állapította meg, hogy többszörös személyiségi jogsértés történt, vagyis sérült a felperes testi épséghez és egészséghez, magánélethez, a magán lakáshoz való joga, továbbá emberi méltósága is.
- [25] A Kúria álláspontja szerint a jogerős ítélet a sérelemdíj összegszerűségének meghatározásánál semmilyen értékelési hibát nem követett el. Helyesen értékelte azt, hogy többszörös jogsértés történt, megfelelően értékelte azt, hogy a kárt okozó személy súlyosan felróható módon járt el, még a segítségnyújtást is elmulasztotta. A felperest kétséget kizáró módon családjával együtt súlyos trauma érte, élete közvetlen veszélyben volt, szinte teljes korábbi élete a baleset következtében a lángok martalékává vált. Nem volt vitatott a jelen esetben az sem, hogy a felperes és házastársa a káreset következtében hónapokig megalázó körülmények között volt kénytelen élni, és az emberi méltósága is súlyosan

sérült.

- [26] A Kúria szerint a sérelemdíj összegének meghatározása helyes volt arra is figyelemmel, hogy a kompenzáción túlmenően a sérelemdíj intézményének egyik eleme a magánjogi büntetés kifejezése, márpedig a károkozó részéről valóban súlyosan felróható magatartás történt.
- [27] A Kúria szerint a jogerős ítélet a sérelemdíj mértéke meghatározásánál helyesen vette tehát figyelembe a többszörös és súlyos jogsértést, és helyesen értékelte azt is, hogy a sérelemdíj összegének megállapításánál nem tette mérlegelés tárgyává azt, hogy a ház szükségszerű felújítása során értelemszerűen a ház állapota a korábbiakhoz képest javult. Mindezekre figyelemmel a Kúria az érdemben helytálló jogerős ítéletet a sérelemdíj vonatkozásában (amelyre a felülvizsgálati kérelem vonatkozott) hatályában fenntartotta.

Az alkalmazott jogszabályok és az alkalmazott joggyakorlat

- [28] Ptk. 2:42. § (2) bekezdés, 2:43. § a) és b) pont, 2:52. § (1), (2) és (3) bekezdés, Pp. 78. § (1) bekezdés, 164. § (1) bekezdés, 206. § (1) és (3) bekezdés, 275. § (3) bekezdés.

Záró rész

- [29] A Kúria a felperes felülvizsgálati kérelmét tárgyaláson kívül bírálta el. A felülvizsgálati kérelmet benyújtó II. rendű alperes köteles a felperes felülvizsgálati eljárási költségének megfizetésére, ami a jelen esetben az ügyvédi munkadíjat jelenti. A le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket a II. rendű alperes illetékmentessége folytán az állam viseli.

Budapest, 2019. január 23.

Dr. Baka András s.k. a tanács elnöke, Dr. Pataki Árpád s.k. előadó bíró, Dr. Kovács Zsuzsanna s.k. bíró

A kiadmány hitelélül:

AM

tisztviselő